bilimger.kz
Республикалық білім және ғылым порталы
https://bilimger.kz
ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі тіркелген — Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718**
2019

БӨЛІМ: ҚАЗАҚСТАН ТАРИХЫ

САУДА ТАРИХЫ

ЖАРИЯЛАНДЫ	СІЛТЕМЕ
16.11.2019	https://bilimger.kz/63092/

АННОТАЦИЯ / АҢДАТПА

МАХАНБЕТОВ Т

МЕКТЕП	**Мұғалімнің аты-жөні:**	
Сынып: 8	**Қатысқан оқушылар саны:**	**Қатыспағандар:**

Сабақтың тақырыбы	**Сауда тарихы**
Осы сабақ арқылы жүзеге асатын оқу мақсаттары	Орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау.
Сабақтың мақсаттары	Әңгімені талдау Қазақстан қалаларының даму тарихы, олардың қазақ халқының саяси, экономикалық, сауда-саттық өміріндегі алатын орны, сауда қатынастарының даму ерекшеліктері туралы түсінік қалыптастыру; Сауданың мәнін ,жәрмеңкелердің орналасқанын,сауда байланысының қалай өрбігенін білуді. Суреттер,фото суреттер,карталар сияқты дереккөздермен жұмыс істеуді.
Бағалау критерийлері	Тақырыбын анықтайды; Талдау жасайды Қазіргі сауда нүктелерімен салыстырып,саралап өмірдегі сауданың мәнін ұғындыратын сыни ойлауды үйренеді Негізгі дереккөздерді бағалауды және кері байланыс орнатуды біледі.
Тілдік мақсаттар	***Пән лексикасы және терминология:*** Мал табу, тіленшік, таң қалу, дүкен иесі т.б. **Жазылым:терминмермен жұмыс . Оқылым:Мәтінмен жұмыс.Тыңдалым:Оқушылардың өзіндік жұмыстарын тыңдау.Айтылым:Постер қорғау** **Негізгі идеалар:сауда капиталы, ішкі нарық, сауда айналымы, айырбас сауда, алым-салық, негізгі сауда орындары, тауар, ақша баламасы, сауданың отаршылдық сипаты, жәрмеңкелердің әлеуметтік мәдени қызметі.** **Сыныптағы диалог\жазылым үшін пайдалы тілдік бірліктер: Сауда, жәрмеңкелер, банктер.** **Талқылауға арналған тармақтар: реформа , ережелер, себептері**
Құндылықтар	Өзгенің пікірін құрметтеу — жұптық және топтық жұмыстар орындау барысында өзіне және айналадағы адамдарға дегени құрмет; — топтық жұмыстарды орындау барысындағы ынтымақтастық; — өз пікірін білдіру барысындағы ашықтық; топтық жұмыстар, кретаивті шығармашылық ізденістер барысындағы еңбек және шығармашылық;
Пәнаралық байланыс	Әдебиет
Осыған дейін меңгерілген білім	**Тақырып туралы өмір тәжірибесіне сүйену, оқушыларға көмек беруде ерекшеліктерін ескеру, алынған білімді практикада қолдануды ұйымдастыру. Көпіршелер арқылы пысықтау.**

Жоспар

Жоспарлан атын уақыт	**Жоспар бойынша орындалуы тиіс іс-әрекеттер**	**Дереккөздер**
Сабақтың басы 5 мин	Оқушылар суреттерді өзара байланыстырып, бөлімнің жалпы тақырыбы аясында алты сөйлемнен тұратын әңгіме құрастырады. Бір-бірінің жауаптарын тыңдап, тақырыпты болжайды. Оқу мақсатымен танысады. Шығарманың түпнұсқасымен танысқаннан кейін өз жауаптарын салыстырады. Оқушылар берілген сурет бойынша сабақтың тақырыбын болжайды. Оқу мақсатымен танысады.	Таныстырылым

© 2026 Bilimger.kz Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық құқықтар қорғалған.

Сабақтың ортасы

Топтық жұмыс Тыңдалым алдындағы тапсырма
Мағынасы күрделі көркемдегіш құралдар мен тұрақты тіркестер, пассив сөздерінің тізбегін құрып, оқылымалды кезеңінде сөздік жұмысты «Екі жақтыкүнделік» әдісі арқылы жүргізіледі.

5 мин

Сөз/тіркес **Мағынасы**

Ыбырай Алтынсарин. «Дүние қалай етсең табылады?» әңгімесі

15 мин

Тыңдалым тапсырмасы
Оқушылар шығарманы абзац бойынша үзіп тыңдап, түсінгенін өз сөзімен қысқаша топ ішінде мазмұндайды.
Шығармадағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтап, алғанәсерімен бөліседі.

Маған ұнағаны...
Мен үшін ерекше әсер еткен...
Менің көңілімнен шықпағаны...
Менің оқырмандарға берер кеңесім...

Тыңдалымнан кейінгі тапсырма
Шығарманың идеясын заманауи оқырманға жеткізу үшін қандай өзгеріс енгізер едіңіз?

10 мин

Оқушылар шығарманың идеясын, көтерілген мәселені сақтай отырып, сюжетіне өзгеріс енгізу арқылы жеке шығармашылық жұмыс ұсынуы тиіс. Жанрын таңдау бойынша еркіндік беріп, шектеу қоймаған дұрыс
Жұптық жұмыс
№1 тапсырма. Оқулықпен жұмыс.
1. **Мәтінді оқып шығып, картадан Қазақстанның солтүстік- батысындағы қалалар мен XVIII ғасырда салынған қалаларды көрсетіңдер.**
2. **Қаланың қысқаша тарихын мына жоспар бойынша жазыңдар:**
— **Қаланың салыну тарихы**
— **Орналасқан жері**
— **Қалалықтардың кәсібі**
№2 тапсырма. Оқулықпен жұмыс
1. **Мәтінді оқып шығып, XIX ғасырдың 1-жатрысында әскери бекініс ретінде салынған қалаларды картадан көсетіңдер.**
2. **Қаланың қысқаша тарихын мына жоспар бойынша жазыңдар:**
— **Қаланың салыну тарихы**
— **Орналасқан жері**
— **Қалалықтардың кәсібі**
№3 тапсырма: Оқулықпен жұмыс
1. Мәтінді оқып шығып, Жетісу мен Оңтүстік Қазақстан қалалары мен шаруаларды қоныс аулару кезінде салынған қалаларды картадан көрсетіңдер.
2. Қаланың қысқаша тарихын мына жоспар бойынша жазыңдар:
ü **Қаланың салыну тарихы**
ü **Орналасқан жері**
ü **Қалалықтардың кәсібі**
Оқушылардың жұмыс нәтижелерін талқылағаннан кейін төмендегідей сұрақ қоюға болады:
ü **Сендер өз қалаларыңның салынуы туралы не білесіңдер?**
Жеке/жұптық жұмыс
Мұғалім **“Кубизм” стратегиясына** негізделген дифференциацияланған тапсырмаларды ұсынады, оқушылар берілген картаны қолданады.
1. Суреттеу – түрі, түсі, формасы, көлемі, портреті.
2. Салыстыру – ұқсастығы, ерекшелігі, немен айналысуға болатындығы.
3. Талдау – қалай істелінген, неден жасалған, ненің нәтижесінде, зертте, не болуы мүмкін.
4. Таңдау – не туралыойлануғажетелейді, талқылаунемесеқарсыпікірайту.
5. Қолдану – бұдан не істеугеболады, қолданысы, қалай, қайдақолдануғаболады.
6. Бағалау – оймен байланыстыру, жақсы-жаманжағы, мүмкінболатынжағдайлары, бірнешесебептері, келісу не қарсышығу

Жұмыс нәтижелері сынып алдында таныстырылып, жауптар толықтырылады. Оқушылар айтылған ойларды төмендегі жағдаятқа дайындалғанда қолданады.
Жағдаят: Сіз көне дәуір сатушысыз «Уақыт машинасы» арқасында XXI ғасырға түстіңіз. Заманауи сауда-саттық саласын зерттедіңіз.
Тапсырма: Көне және қазіргі сауда ерекшеліктері мен кемшіліктерін салыстырып талдаңыз, ұсыныс білдіріңіз.
Жауаптар «Екі жұлдыз, бір тілек» тәсілі арқылы бағаланады.

Топтар бірін-бірі бағалайды
.Жеке жұмыс
Бүгінгі тақырыпта нені білдік
Сауда-ол
Жәрмеңкелер қандай—олар;
Сауданың түрлері-
Саудагер-бизнесмен
Саудагер болу тек өз пайдасын ойлаушы ма?қазіргі бизнес саласында жүргендер қайырымдылық қоры туралы біле ме?

© 2026 Bilimger.kz Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық құқықтар қорғалған.

Сабақтың соңы 5 мин	**«Ағаштар»** **Жемісім...** **Сұрақтарым/ұсыныстарым...** **Түсінбегенім ...** **Үйге тапсырма:** жаңа сөздерді жаттау

Қосымша ақпарат

Дифференциация – Сіз оқушыларға көбірек қолдау көрсету үшін не істейсіз? Қабілеті жоғары оқушыларға қандай тапсырма беруді көздеп отырсыз?	**Бағалау – Оқушылардың ақпаратты қаншалықты меңгергенін қалай тексересіз?**	**Пәнаралық байланыс** **Қауіпсіздік ережелері** **АКТ-мен байланыс** **Құндылықтармен байланыс (тәрбиелік элемент)**

Ойлану Сабақ мақсаттары/оқу мақсаттары жүзеге асырымды болды ма? Бүгін оқушылар нені үйренді? Сыныптағы оқу атмосферасы қандай болды? Дифференциацияны жүзеге асыру қолымнан келді ме? Мен жоспарланғануақытымды ұстандым ба? Мен жоспарыма қандай өзгерістер енгіздім және неліктен?	**Төменде берілген бөлімді осы сабақ туралы ойларыңызды жазу үшін пайдаланыңыз. Сол жақ бағанда берілген сабағыңызға қатысты ең маңызды сұрақтарға жауап беріңіз.**

Жалпы баға
Сәтті өткен екі нәрсені атап көрсетіңіз (сабақ беру және оқытуға қатысты)?
1:
2:
Қандай екі нәрсе сабақтың одан да жақсы өтуіне ықпалын тигізер еді (сабақ беру және оқытуға қатысты)?
1:
2:
Осы сабақ барысында сынып немесе жеке оқушылар туралы менің келесі сабағыма дайындалу үшін қажет болуы мүмкін қандай ақпарат алдым?

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі
© 2026 **Bilimger.kz Ақпараттық-танымдық білім порталы**. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.